

ЗЛОЧИННА ДІЯЛЬНІСТЬ ПАРТІЙНО-РАДЯНСЬКОГО АПАРАТУ ТА КАРАЛЬНО-РЕПРЕСИВНИХ ОРГАНІВ УРСР ПІД ЧАС ГОЛОДОМОРУ 1932-1933 РР.

Іванов Станіслав Юрійович

кандидат історичних наук, доцент кафедри теорії та історії держави і права, Харківський національний університет внутрішніх справ, м. Харків

ORCID: 0000-0003-0166-9016

Інтернет-адреса публікації на сайті:

http://www.lex-line.com.ua/?go=full_article&id=3533

Одним з найтяжчих та найтрагічніших злочинів радянської партверхівки та карально-репресивних органів на території України був штучно створений геноцид українського населення 1932-1933 рр. відомий як Голодомор. Наразі кожного листопада в Україні та багатьох країнах світу згадують жертв цих жахливих, антигуманних подій. Беззаперечним на сьогодні є факт того, що Голодомор 1932-1933 рр. був створений штучно безвідповідальними та водночас злочинними діями радянської партійної номенклатури, що призвело до катастрофічних наслідків. Зокрема, про це свідчить аналіз окремих нормативно-правових постанов, які були прийняті керівництвом комуністичної партії радянського союзу упродовж 1932-1933 рр.

На початку 1930-х рр. в Україні відбувається понад 4 тис. виступів невдоволеного радянським режимом населення, в цих умовах комуністична верхівка починає усвідомлювати усю хисткість свого становища та ризики національного антирадянського повстання. З метою придушення подальшого наростання супротиву населення радянське керівництво восени 1932 р. починає ініціювати масовий штучний голодомор проти українського селянства [1]. Однак українські селяни почали голодувати ще у 1931 р., про що зазначав сам Сталін говорячи: «Низка врожайних районів опинилася в стані розорення й голоду». Саме такими були наслідки політики колективізації та завищених планів хлібозаготівлі на селі [2].

В умовах постійного терору і застосування репресій, селяни втрачали віру у справедливу радянську владу, доведені голодом до відчаю вони ще були у змозі об'єднуватися та разом протидіяти в боротьбі

за вироблений власними руками хліб. Виступи селян ДПУ називало «волинками», а коли учасниками були жінки то «жіночими бунтами». Дані випадки під час голодомору були достатньо рідкісними але вони мали місце. Восени 1932 р. такий бунт відбувся у селі Хмелів Роменського району. Розгнівані жінки ледве не вбили одного з «активістів», котрий погрожував їм зброєю і почали розбирати хліб з комори. «Люди були голодні, а ще мали силу, кидалися, як звірі, на що попало», – згадує свідок подій. На придушення бунту з району прибув загін кінної міліції. Найактивніші учасниці були заарештовані та засуджені [3, с. 64-65].

Невдоволений таким станом подій в Україні радянський диктатор Й. Сталін надсилав С. Косіору повідомлення у якому запитував: «Схоже на те, що в деяких пунктах УСРР радянська влада перестала існувати? Невже це вірно?... Де органи ДПУ, що вони роблять?» [4]. Таким чином, партійне керівництво України мусило терміново застосовувати найсуворіші заходи, знищуючи протести голодуючих, які спалахували упродовж 1933 р.

У листопаді 1932 р. ЦК КП(б)У видав постанову «Про здійснення заходів щодо посилення хлібозаготівель». Згідно до неї, ті господарства, що не виконують плани хлібозаготівлі, мають сплачувати значні натуральні штрафи, або ризикують бути виселеними за межі власних районів чи областей. Зокрема, стосовно одноосібних селянських господарств, які не виконували встановленого плану встановлювався натуральний штраф по м'ясозаготівлям у розмірі 15-місячної норми і річної норми картоплі. При цьому ще потрібно було здавати хліб [5, с. 152]. Згідно постанови РНК УСРР від 24 листопада 1932 р. облвиконкоми, у разі невиконання одноосібним сектором встановлених планів, надавалося право вдвічі збільшувати розміри штрафів.

5 грудня 1932 р. С. Балицький видає «Оперативний наказ ДПУ УРСР № 1», відповідно до якого головним завданням для своїх підлеглих він вбачав нанесення рішучого удару по всім повстанським та контрреволюційним елементам, які зривають основні заходи радянської влади на селі [6, с. 189]. Тільки у листопаді 1932 – січні 1933 р. ДПУ УСРР здійснило ліквідацію 1208 «контрреволюційних» колгоспних груп, але це істотно не покращило ситуації з хлібозаготівлями.

Одним з нормативно-правових актів, які свідчать про штучний характер Голодомору, є постанова Раднаркому УСРР і ЦК КП б)У «Про занесення на «чорну дошку» сіл, які злісно саботують хлібозаготівлі» від 6 грудня 1932 р. Вона передбачала:

1. Негайне припинення довозу товарів, цілковите припинення кооперативної і державної торгівлі на місці і виведення з відповідних кооперативних і державних крамниць усіх наявних товарів.

2. Цілковиту заборону колгоспної торгівлі як для колгоспників, так і одноосібників.

3. Припинення всілякого кредитування, паралельно з проведенням дотермінового стягнення кредитів або інших фінансових зобов'язань.

4. Перевірку та очищення кооперативів і державного апарату від всіляких чужих і ворожих елементів.

5. Перевірку та очищення колгоспів цих сіл, шляхом вилучення контрреволюційних елементів та організаторів зриву хлібозаготівель [7].

Наприкінці 1932 р. вже близько 400 сіл потрапило на «чорні дошки». Для контролю за селами, які потрапили на «чорні дошки» радянська влада направляла туди каральні загони. Вони їх оточували і вивозили звідти всі продовольчі продукти, а тих, хто чинив опір владі – заарештовували. Зазвичай на «чорні дошки» потрапляли села, які мали велике недовиконання планів заготівель. Фактично цим селам загрожувало повне вимирання. Серед доведених до відчаю людей навіть траплялися випадки канібалізму. Так, лише упродовж весни 1933 р. лише у 16 районах Київської області було встановлено 123 випадки людоїдства і трупоїдства [8]. Нажаль трагічна повсякденність голодомору привчила селян до вживання людського м'яса, нерідко траплялися випадки коли батьки з метою виживання їли власних дітей.

Отже, Голодомор 1932-1933 рр. був цілковито ініційований антигуманними, злочинними державними діями радянської партійної верхівки проти населення України. Остаточна кількість жертв цього злочину так і не встановлена і за різними даними коливається від трьох до десяти млн. осіб.

Література:

1. Корисні посилання щодо теми голодомору. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/korisni-posilannya-shodo-temi-golodomoru>
2. Людоєдство во время голодомора. URL: <https://nv.ua/ukraine/events/lyudoedstvo-vo-vremya-golodomora-istoricheskie-fakty-novosti-ukrainy-50055304.html>
3. Голод 1933 року в Україні: Свідчення про винищення Москвою українського селянства. Дніпропетровськ; Мюнхен. 1933. с. 64-65.
4. Чорні жнива: Голод 1932-1933 років у Валківському та Коломацькому районах Харківщини (Документи, спогади, списки померлих). Київ; Харків; Нью-Йорк; Філадельфія. 1997. док. 25.
5. Веселова О. Міжнародна науково-теоретична конференція «Голод – геноцид 1933 р. в Україні: історико-політологічний аналіз соціально-демографічних та морально-психологічних наслідків». м. Київ, 1998 р. Український історичний журнал. 2000. № 1. С. 151-153.
6. Шаповал Ю., Золотарьов В. Всеволод Балицький. Особа, час, оточення. К.: Стилос, 2002. 468 с.
7. Постанова Раднаркому УСРР і ЦК КП(б)У «Про занесення на «чорну дошку» сіл, які злісно саботують хлібозаготівлі». URL: <http://textbooks.net.ua/content/view/1075/17/>
8. Колективізація і голод на Україні: 1929-1933. Збірник матеріалів і документів. Відп. ред.: Кульчицький С. Київ: Наукова думка, 1992. 736 с.